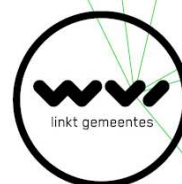

CONSULTATIE VREG ROND ENERGIEGEMEENSCHAPPEN REACTIE WVI

16 JANUARI 2020

1. INLEIDING

Doel van de consultatie VREG

Omzetting van de artikelen 4, 15 en 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en van de artikelen 21 en 22 van de herschikte Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen, inzake de actieve afnemers, het zelfverbruik van hernieuwbare energie en de energiegemeenschappen.

Strategie energietransitie WVI

WVI, als intergemeentelijk samenwerkingsverband voor 54 gemeenten heeft de ambitie onderschreven om als klimaatbedrijf de transitie van fossiele naar hernieuwbare energie op diverse vlakken, waar ze het verschil kan maken, actief te gaan ondersteunen.

WVI gelooft daarbij in de noodzaak van participatie van de lokale besturen, burgers en bedrijven in nieuwe initiatieven zowel wat de productie- als de verbruikerszijde betreft.

WVI gelooft dat bedrijventerreinen een groot (nog niet of onvoldoende aangesneden) potentieel hebben voor hernieuwbare energieproductie en een zeer geschikte omgeving vormen om het concept van hernieuwbare energiegemeenschap (op korte termijn) vanuit deze zones generiek uit te rollen.

WVI beheert momenteel meer dan 3.500 ha bedrijventerrein, verspreid over meer dan 100 verschillende sites. Deze schaal en potenties zijn afdoende voor een relevante bijdrage aan de Vlaamse en Europese klimaat- en hernieuwbare energieambities.

WVI wil ook haar gemeenten en burgers ondersteunen in de transitie naar hernieuwbare energie en REG, o.m. via begeleiding van het de renovatie van het bestaand woning- en gebouwen patrimonium, opmaken van actieprogramma's voor burgemeestersconvenanten, energieloket, inzetten van renovatiecoaches en vele andere.

Deelname consultatie WVI

WVI is overtuigd van de mogelijkheden die de EU-richtlijnen aanbieden voor de lidstaten om o.m. via energiegemeenschappen een boost te geven aan het transitieverhaal. Veel zal echter afhangen van de vertaling van de richtlijn naar concrete wet- en regelgeving. De concrete invulling van het faciliterend beleid voor hernieuwbare energiegemeenschappen, zoals opgelegd door de Europese richtlijn, is hierbij van cruciaal belang. De Waalse regio en andere lidstaten hebben hierbij al een goede aanzet gegeven.

2. ALGEMENE OPMERKINGEN

Principieel zijn volgende elementen voor WVI belangrijk en worden deze onvoldoende opgenomen in het voorstel:

Dakeigenaar en zonnepaneeleigenaar moeten gemakkelijker losgekoppeld kunnen worden. Dit zowel voor particulieren als (kleinere) bedrijven. Voor bedrijven is het typevoorbeeld een logistiek magazijn, met weinig verbruik, maar een groot beschikbaar dakoppervlak. Een buurtbedrijf kan een grote elektriciteitsbehoefte hebben, maar te weinig dakoppervlak om te voor die zelf te produceren.

3.2.1.3 Deelname aan en beslissende invloed over (hernieuwbare) energie-gemeenschap (H)EG

Ivm zeggenschap:

[...] lokale autoriteiten[...]:

WVI stelt voor om samenwerkingsverbanden van meerdere gemeenten hieraan toe te voegen. Vaak doen gemeenten beroep op hun IGSV, zoals WVI, om hierbij taken op te nemen.

3.2.1.5 Samenwerkingsverbanden die niet aan de begripsomschrijving van (H)EG voldoen

Idem

WVI stelt voor om samenwerkingsverbanden van meerdere gemeenten hieraan toe te voegen. Vaak doen gemeenten beroep op hun IGSV, zoals WVI, om hierbij taken op te nemen.

3.2.2.2 Faciliterend kader

Behoudens melding dat het niet om een verplichting gaat, maar een aanbeveling wordt (nu/hier) geen enkel voorstel geformuleerd om dit in te vullen. Dit is nochtans een belangrijk aspect in het succesverhaal van deze richtlijn.

3.2.3.2 Meldingsplicht

Meldingsplicht of toelatingsprocedure?

Meldingsplicht lijkt o.i. voldoende; Wel acht WVI het noodzakelijk dat de VREG ondersteunend en faciliterend optreedt om nieuwe initiatieven in goede banen te leiden.

3.3 Zelfverbruik van hernieuwbare energie

Regels nodig voor opslag HE, naar analogie van zelfverbruik: Dit kan inderdaad een meerwaarde zijn omdat verwacht wordt dat dit in de toekomst een onderdeel van elke EC kan worden.

volgende alinea:

'De uitoefening van het recht op zelfverbruik doet geen afbreuk aan de van toepassing zijnde nettarieven, belastingen, bijdragen, heffingen en toeslagen, en kan dan ook enkel een impact op de energiekosten-component ("commodity") van de energiefactuur hebben.'

WVI volgt de redenering dat de nettarieven principieel dezelfde zijn voor leden van een energiegemeenschap, als voor niet-leden van een energiegemeenschap bij gelijke netbelasting. In zoverre de werking van de energiegemeenschap echter een kostendaling kan veroorzaken bij de netbeheerder door het aanleveren van energiediensten, moeten deze diensten aan het net ook vergoed kunnen worden (of omgekeerd tot een tariefvermindering aanleiding kunnen geven). Vb. slimme aansturing van verbruik en productie, opslag van energie, peakshaving... De toezichthouder heeft hier volgens WVI. een belangrijke taak om uit te maken welke diensten in welk geval welke vergoeding kunnen krijgen.

Idem wat betreft **paragraaf 3.3.4:**

'De uitoefening van het recht op zelfverbruik kan dan ook enkel een impact op de energiekosten-component van de energiefactuur hebben'.

WVI vraagt zich af hoe dit te rijmen valt met de nabijheidsvereiste van een hernieuwbare energiegemeenschap. De nabijheidsvereiste heeft een (potentieel) stabiliserend effect op het elektriciteitsnet. Dit zou dus ook (potentieel, in het geval van meerwaarde), vergoed moeten kunnen worden: zie ook bovenstaand punt.

3. TE BEANTWOORDEN VRAGEN BINNEN DE CONSULTATIE

De nummering verwijst naar de corresponderende paragraaf binnen het consultatiedocument van de VREG

3.1.4 Gezamenlijk actieve afnemers:

Specifieke vragen voor consultatie: De vereiste dat alle afnemers die deel uitmaken van een groep gezamenlijk actieve afnemers in hetzelfde gebouw of appartementsgebouw gevestigd dienen te zijn, lijkt aanleiding te kunnen geven tot interpretatieproblemen. Zou de invoering van definities van “gebouw” en “appartementsgebouw” in het Energiedecreet hieraan kunnen verhelpen? Of is het eerder aangewezen om voor de geografische afbakening van gezamenlijk actieve afnemers aan te knopen bij reeds bestaande concepten, zoals het begrip “eigen site” in art. 1.1.3, punt 30°/1 Energiedecreet en/of het kadastrale percelenplan²⁹?

Appartementsgebouw, eigen site of percelenplan lijkt een te enge benadering. Het lijkt logischer om overeenstemming te vinden met andere regelgeving waar gelijkaardige geografische afbakeningen nodig zijn.

In de praktijk zullen dergelijke groepen van gezamenlijk actieve afnemers allicht voornamelijk worden opgericht in kader van een nieuwbouw/vernieuwbouw project. Binnen hetzelfde project zou het dan mogelijk moeten zijn om één groep van gezamenlijk actieve afnemers op te richten vb. nieuwe verkaveling, woonproject met appartementen,...

Belangrijk is dat een opt-outregeling voorzien wordt waarbij de niet-participanten niet gediscrimineerd worden.

3.2.1.4 Bijkomende voorwaarden voor hernieuwbare energiegemeenschap: focus op hernieuwbare energie en nabijheidsvereiste

Specifieke vragen voor consultatie: Welke voor- en nadelen zouden er verbonden zijn aan een concretisering van het nabijheidsvereiste op basis van de gemeentegrenzen en/of een straal, zoals hierboven voorgesteld? Zijn nog andere parameters denkbaar/wenselijk om het nabijheidsvereiste te concretiseren? Dient er bij afbakening van het nabijheidsvereiste ook rekening te worden gehouden met de netgebieden van de distributienetbeheerders?

Voor de definitie van het concept nabijheid wordt het volgende belangrijk geacht:

1. Nabijheid kan heel Vlaanderen beslaan volgens de Europese richtlijn. Echter dit is niet noodzakelijk.
Productie-installaties voor hernieuwbare energie staan vaak aan gemeentegrenzen.
Een goede definitie van nabijheid bevat hierdoor mogelijk de gemeente waar de productie-installatie is gelegen alsook alle aangrenzende gemeenten van die gemeente.
2. Indien een beperkende definitie van nabijheid wordt gekozen, moet deze gelinkt zijn aan een meerwaarde van sociale, ecologische of economische aard.
3. Nabijheid kan zowel geografisch of elektrisch bekeken worden.

Een ruimere interpretatie van nabijheid kan toelaten om een betere combinatie van technologieën op te nemen in een hernieuwbare energiegemeenschap – een gewenste combinatie van technologieën moet door de doelstellingen bepaald worden.

“leden mogen maximaal in X-aantal gemeenten gevestigd zijn”

Deze formulering wekt verwarring; dit is ook geen “geografische” voorwaarde ; wij zijn voorstander van een “geografische” benadering; dit dient echter nog grondig verder verfynd; Nabijheid van installatie/ nabijheid van deelnemer > definitie van fysieke plaats...

Specifieke vraag voor consultatie: Welke voor- en nadelen zou de openstelling van (hernieuwbare) energiegemeenschappen voor grensoverschrijdende deelname met zich mee kunnen brengen?

Grensoverschrijdende projecten worden niet als nadelig gezien. Echter door verschillende wetgeving, steunmechanismen en netkosten zullen dergelijke grensoverschrijdende projecten beperkt blijven. Dit is echter geen reden om dergelijke projecten niet toe te laten. Er wordt dan ook voorgesteld om de regeling voor grensoverschrijdende deelname niet te complex te maken maar te werken met een definitie voor modus vivendi voor specifieke gevallen.

3.2.1.5 Samenwerkingsverbanden die niet aan de begripsomschrijving van (hernieuwbare) energiegemeenschappen voldoen

Specifieke vraag voor consultatie: Zijn er redenen om, bij de omzetting van de richtlijnbevestigingen m.b.t. (hernieuwbare) energiegemeenschappen, aan samenwerkingsverbanden die niet voldoen aan alle criteria die de EU-richtlijnen stellen aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen, toch bepaalde gelijkaardige rechten toe te kennen? Aan welk type samenwerkingsverbanden en aan welke precieze rechten kan daarbij worden gedacht?

Om zoveel mogelijk opportuniteiten te creëren voor het verhogen van de opwekking en het gebruik van hernieuwbare energie, is het belangrijk een derde categorie energiegemeenschap te definiëren. In deze categorie is het belangrijk om geen beperkingen op te leggen aan het type organisatie dat als volwaardige partner in de energiegemeenschap kan toetreden. In deze derde vorm van energiegemeenschap kan bijvoorbeeld een grote onderneming gelegen binnen de hernieuwbare energiegemeenschap met een grote continue afname net de ontbrekende speler zijn om een economische haalbare energiegemeenschap op te zetten. De dominantie van grote energiespelers dient evenwel verminderd te worden.

3.2.2.2.1 Beheer van het (gesloten) elektriciteitsdistributienet van de hernieuwbare energiegemeenschap

Specifieke vraag voor consultatie: Zijn er naast de hierboven geïdentificeerde voor- en nadelen nog andere redenen denkbaar die pleiten voor het wel/niet voorzien van de mogelijkheid dat (hernieuwbare) energiegemeenschappen het net binnen de gemeenschap zelf beheren?

Principieel wordt ervan uitgegaan dat de netbeheerder best netbeheerder blijft. Echter luidt het advies wel om de mogelijkheid open te laten om (hernieuwbare) energiegemeenschappen het net binnen de gemeenschap zelf te laten beheren.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat finaal de energiegemeenschap ook moet kunnen bijdragen aan het verbeteren van de (lokale) capaciteit van het net zodat dit de maatschappij/netbeheerder eveneens ten goede komt en hierdoor een reductie op de nettarieven bekomt.

1. Concreet wordt gedacht aan het gemeenschappelijk aansluiten van (bijvoorbeeld) zonnepanelen. Zonnepanelen op het dak kunnen in dat geval met één 'daknet' verbonden worden. Dit vermindert zowel de installatiekosten voor de zonne-installatie, als de netkosten voor iedere individuele aansluiting. Op één plaats komt de stroom naar beneden van bijvoorbeeld een rij rijwoningen, of een rij bedrijfspercelen die gemeenschappelijk aangesloten zijn op het 'daknet'. Deze stroom komt naar beneden op de plaats waar het grootste verbruik al aanwezig is, of waar bijvoorbeeld een gemeenschappelijk punt voor elektrische voertuigen gemaakt kan worden (al dan niet in combinatie met elektriciteitsopslag). De netaansluitingen van de andere deelnemers aan de energiegemeenschap kunnen op deze manier met een lager vermogen

aangesloten worden. Met het eventuele stroomoverschot kan aan balancing gedaan worden binnen of buiten de gemeenschap. Er wordt gedacht dat een dergelijk concept zowel maatschappelijk voordelen kan hebben, als voordelen voor de energiegemeenschap. Een dergelijk 'daknet' kan in dat geval mogelijk wél door de energiegemeenschap beheerd worden. Iets dergelijks moet op een laagdrempelige manier mogelijk zijn/gemaakt worden via de wetgeving directe lijn en aanverwante.

2. Ten tweede zou er **opensource data** ter beschikking moeten gesteld worden over het elektriciteitsnet. Hierbij moet publiek toegankelijk gemaakt worden waar eventuele (toekomstige) netknoelpunten zitten. Er kan ook een prijs geplaatst worden door de netbeheerder om bepaalde netdiensten aan te bieden aan de netbeheerder (waar relevant uiteraard). Energiegemeenschappen kunnen dan met kennis van zaken beslissen om mee te werken aan de netstabiliteit (en hiervoor vergoed te worden), of dit niet te doen.

3.2.3.2 Meldingsplicht

Specifieke vraag voor consultatie: Is het voldoende om enkel een meldingsplicht te voorzien voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen, of lijkt het aangewezen om (hernieuwbare) energiegemeenschappen (ook) te onderwerpen aan een erkenning/label? Hoe zou deze controle er dan uit kunnen zien?

Een eenvoudige controle is nodig. Wel is het belangrijk om een administratieve procedure absoluut te vermijden gezien deze een barrière zal opwerpen voor de opstart. Een mogelijke controle die naar voren geschoven wordt, is een opname van de meterstanden via de systemen van Fluvius.

3.3.4 Algemene modaliteiten m.b.t. zelfverbruik

Specifieke vraag voor consultatie: Gezien dit het best aansluit bij de herschikte Richtlijn HEB, voorziet ons omzettingsvoorstel enkel in de hierboven beschreven regeling voor zelfverbruik van 100% hernieuwbare energie, en dit per onbalansverrekeningsperiode. Daarnaast is het technisch echter ook mogelijk om zelfopgewekte hernieuwbare energie op te slaan – eventueel in combinatie met niet-hernieuwbare ("grijze") energie – en later te verbruiken. Moet daarvoor ook een regeling worden voorzien, geënt op de regeling voor zelfverbruik van 100% hernieuwbare energie, en zo ja: onder welke (bijkomende) voorwaarden?

Gezien het voor een batterij of andere energie-opslagfaciliteit vaak onmogelijk is om na te gaan hoeveel van de opgeslagen energie hernieuwbaar is, heeft het niet veel zin om een regelgeving voor 100% hernieuwbare energie te definiëren.

3.5 Nadere regels voor actieve afnemer, gezamenlijke actieve afnemers, energiegemeenschap en hernieuwbare energiegemeenschap in de technische reglementen

Specifieke vraag voor consultatie: Welke voor- en nadelen lijken er (op het eerste gezicht) aan de hierboven geïdentificeerde pistes verbonden te zijn? Welke piste lijkt het meest/minst werkbaar? Ziet u nog andere pistes die hier niet vermeld worden?

De tweede piste wordt aanzien als de meest logische. Hierbij voert de DNB de samenvoeging door. Zoals terecht aangehaald wordt op pagina 34, vormen prosumenten met een beperkte netto afname een risico voor een leverancier. In de praktijk zal de piste van een gezamenlijke leverancier dus het meest waarschijnlijk zijn (het weinige verbruik dat er nog is, wordt op zijn minst gebundeld). Dit model laat vermoedelijk ook beter toe om bepaalde netdiensten te laten opnemen door het collectief of de (H)EG. De DNB kan voor deze netdiensten een korting in

rekening te brengen op de nettarieven, en/of een vergoeding betalen, voor zover dit ook voor het openbaar net (DNB) interessant is uiteraard.

4. SLOT

WVI heeft met zorg het consultatiedocument doorgenomen en haar visie en opmerkingen hierover geformuleerd. Zij hoopt dat er met de geformuleerde opmerkingen zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden en/of gevolg wordt aan gegeven. Daarnaast kijkt zij uit naar de openbare consultatie van het voorstel tot aanpassen van de technische reglementen van de VREG.